

11 november 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats] ([land]),
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. C. de Jongh, advocaat te 's-Gravenhage,

tegen:

(*wijlen*) **[naam]**,
geboortedatum onbekend, datum van overlijden onbekend,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Orde der Minderbroeders Franciscanen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 24 juni 2015). Op 21 juli 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam] Gedelegeerde van de provinciaal van Orde der Minderbroeders Franciscanen. Op 14 oktober 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. De Jongh.

Namens de Orde is verschenen [naam].

Voorts heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van de na de zitting door mr. De Jongh toegezonden e-mail d.d. 19 oktober 2015 en de reactie daarop van [naam] d.d. 24 oktober 2015.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager was het oudste kind uit een gezin met [aantal] kinderen. Het gezin woonde in [land] ([land]). In [jaartal] ging het gezin naar [plaats] ([land]) om een nieuw bestaan op te bouwen. Klager ging daar naar de lagere school. Toen hij 12 jaar oud was, werd hij door zijn ouders naar het Rooms-Katholieke internaat, [college] te [plaats] ([land]) gestuurd waar hij de HBS ging doen. De aanpak van de leerkrachten (paters) op het internaat was veelal gewelddadig. Klager moest vele pakken slaag incasseren. Bij 'slecht' gedrag werden de leerlingen de klas uitgestuurd om zich te melden bij de [functie]. Dat was aangeklaagde. Omdat klager zich in de ogen van de paters vaak slecht gedroeg, moest hij zich regelmatig bij de [functie] melden. Deze straffe hem niet direct maar gebod hem een dag of twee dagen later terug te komen. Nadat klager zich bij aangeklaagde meldde op zijn kamer, werd de deur achter

hem op slot gedraaid. Aangeklaagde drukte zich dan in een soort omhelzing tegen klager aan waarbij klager een erectie van aangeklaagde tegen zijn lichaam voelde. Klager heeft pas later beseft dat het om een erectie ging aangezien hij als twaalfjarige nog totaal niet ontwikkeld was op seksueel gebied en geen weet had van lustgevoelens die oudere mannen jegens kinderen konden koesteren.

Na de 'omhelzing' trok aangeklaagde de broek van klager uit en legde hem over zijn schoot. Met zijn vlakke hand of met de 'Jezussandaal' kreeg hij een enorm pak slaag op zijn blote billen. Het slaan hield pas op als klager hard genoeg geschreeuwd en gehuild had. Later besepte klager dat dit niet de reden was, maar naar klager later heeft begrepen moet aangeklaagde zijn klaargekomen. Klager herinnert zich goed het gehijg van aangeklaagde als hij over zijn schoot lag. Dat was een ander soort gehijg dan het hijgen van inspanning door slaag uit te delen. Klager voelde ook iets hards tegen zijn onderbuik terwijl hij over de schoot van aangeklaagde lag. Later besepte hij dat dit een erectie moet zijn geweest. De vieze transpiratiegeur van aangeklaagde kan klager nog steeds ruiken. Hij zal deze geur nooit vergeten. De eerste keer dat dit klager overkwam, was al vrij snel na de aankomst op het internaat. Vervolgens werd hij gedurende zijn hele verblijf op het internaat ongeveer één à twee keer per maand naar de [functie] gestuurd. Het misbruik hield pas op toen klager het internaat moest verlaten om in [land] de laatste drie jaar van de HBS te doen. Naar de stellige overtuiging van klager moeten andere paters geweten hebben van hetgeen zich achter de gesloten deur van de kamer van aangeklaagde afspeelde. Zo was er nogal een driftige pater die ook straffen uitdeelde maar daaraan toevoegde als een soort goedmaker: 'Je hoeft je niet bij de [functie] te melden'. Klager leidt hieruit af dat deze pater zeer goed wist wat de aangeklaagde met de kinderen uitspookte.

2.2. Klager kan niet zeggen dat het misbruik zijn maatschappelijk carrière in de weg heeft gestaan of dat hij er geestelijk aan onderdoor is gegaan. Toch heeft het hem altijd bezig gehouden. Wat aangeklaagde hem heeft aangedaan mag niet onvermeld blijven. Volwassenen dienen met hun handen van kinderen af te blijven.

2.3. Klager wenst erkenning voor hetgeen hem door aangeklaagde is aangedaan.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [naam] heeft in zijn reactie gesteld dat het gaat om een gebeuren van 60 jaar geleden. Aangeklaagde en alle medebroeders van de HBS in [plaats] zijn overleden. Er is geen vorm van steunbewijs en van aangeklaagde was niets bekend over betrokkenheid bij seksueel misbruik. [naam] heeft opgemerkt dat hij het oordeel van de Klachtencommissie over zal nemen en, wanneer de Klachtencommissie komt tot gegrondverklaring. Hij zal aan klager zijn oprechte excuses aanbieden.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer tweeënzestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat een gedeelte van de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Klager is van de periode [jaartal] tot [jaartal] één à twee keer per maand door aangeklaagde misbruikt. Als klager zich moest melden bij aangeklaagde, deed hij de deur achter klager op slot. Hij omhelsde klager dan. Aangeklaagde trok de broek van klager uit en legde hem over zijn schoot. Hij begon klager dan met zijn blote hand of met de 'Jezussandaal' op zijn blote billen te slaan. Dat het hier geen punitief-educatieve maatregel betrof is voor de Klachtencommissie voldoende duidelijk geworden uit het gegeven dat aangeklaagde de deur van zijn kamer op slot deed en klagers broek uittrok voordat hij aan de gang ging.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de toestemmingsverklaring van [naam]. Hieruit blijkt dat aangeklaagde ook de broek van [naam] naar beneden trok - als hij zich moest melden - en op zijn blote billen begon te slaan. Voorts is er de nagezonden verklaring van de zus van klager. Zij heeft verklaard dat ze ongeveer [aantal] jaar geleden zag dat haar broer ontplofte toen het over de kerk ging. In de tijd erna kreeg ze steeds meer te horen over wat er was voorgevallen bij de paters op het [internaat] en het seksuele karakter ervan.

4.4. De Klachtencommissie acht onvoldoende aannemelijk dat klager de erectie van aangeklaagde heeft moeten ondervinden. Voor dit aspect is geen steunbewijs voorhanden.

4.5. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met misbruik van gezag en gezien de afhankelijkheidsrelatie waarin klager tot aangeklaagde verkeerde hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas twaalf jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.6. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.7. Over financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciaal van Orde der Minderbroeders Franciscanen de klacht zoals omschreven in 4.3. gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 11 november 2015 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, mr. M.P.P.M. Merx en drs. Th.M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. H.L. Miedema, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.